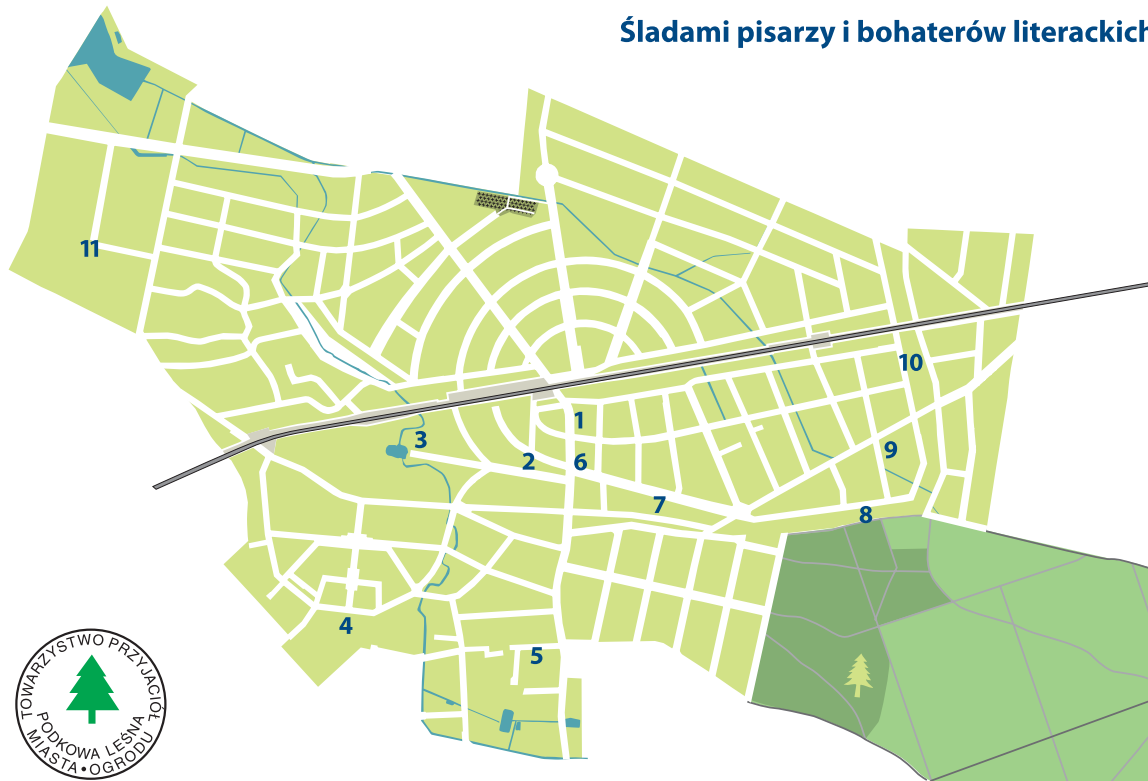

Śladami pisarzy i bohaterów literackich

Wielowątkową i barwną historię literacką Podkowy Leśnej rozpoczyna małżeństwo córki Stanisława Lilpopa, Anny z poetą Jarosławem Iwaszkiewiczem, wokół których grupowali się przyjaciele z kręgu kultury. W Podkowie zamieszkała też Pola Gojawiczyńska, Irena Krzywicka i Benedykt Hertz, a Julian Tuwim oraz Jerzy Mieczysław Rytard – nosili się z zamiarem kupna działek.

Szczególnym czasem w życiu miasta była okupacja i okres po Powstaniu Warszawskim, kiedy w Podkowie, Brwinowie i Milanówku, zwanych „małym Londynem” - znalazła schronienie ludność cywilna, żołnierze AK i przedstawiciele Polskiego Państwa Podziemnego.

W latach 70-80 ub. wieku Podkowa stała się miejscem spotkań opozycji, zgrupowanej wokół postaci ks. Leona Kantorskiego. Wszystkie te okresy zostały utrwalone w literaturze, gdzie prawda historyczna spletała się z fantazją, tworząc mit Podkowy Leśnej, nie tylko literackiej, ale i bastionu wartości demokratycznych.

1. Kościół pw. św. Krzysztofa. W maju 1980 r. odbyła się tu pierwsza polsko-węgierska głódówka solidarnościowa z uwięzionymi za walkę o wolność słowa. W stanie wojennym organizowano spotkania autorskie i wystawy. Ul. Jana Pawła II 7.

2. Aida – dom Lilpopów, miejsce letnich pobytów Anny i Jarosława Iwaszkiewiczów, opisany w *Książce moich wspomnień*. Bywali tutaj m. in. Jerzy Libert, Antoni Słonimski, Jan Lechoń, Jerzy M. Rytard i Helena Rojówna oraz Karol Szymanowski. Ul. Lilpopa 8.

3. Pałacyk Kasyno – miejsce akcji powieści: *Pożegnania* Stanisława Dygata i *Pierścionek z końskiego włosia* Andrzeja Scibora-Rylskiego. Ul. Lilpopa 18.

4. Willa Krychów. Tu zamieszkał po ślubie z Krystyną Baniewicz słynny archeolog Kazimierz Michałowski, autor m.in. książek *Nie tylko piramidy*, *Jak Grecy tworzyli sztukę*. Ul. Kwiatowa 20.

5. Willa Borowin, jeden z najstarszych podkowieńskich domów, własność rodziny Niemyskich i Walców – w czasie okupacji bywała tu Maria Dąbrowska i Stanisław Stempowski. Okres ten został opisany przez Jerzego Kowalskiego w dramacie *Babie lato*. Tu mieszkał Jan Walc, krytyk literacki, publicysta i felietonista. W stanie wojennym działała nielegalna drukarnia *Biuletynu Informacyjnego KOR-u* i *Kultury Niezależnej*. Ul. Borowin 5.

6. Początek ul. Lipowej – miejsce, gdzie w czasie okupacji istniała słynna knajpa „Pod lipami”, utrwalona w dramacie Jarosława Iwaszkiewicza

Pod Akacjami. Ul. Jana Pawła II 13 a.

7. Willa Krywojta Wojciecha Zabłockiego, żołnierza A.K., współautora wspomnień *Derkacz i Smok*. Ul. Lipowa 15.

8. Kurza Stopka Benedykta Hertza, autora bajek, satyr, sztuk teatralnych i -jak głosi legenda- autora nazw podkowieńskich ulic. Ul. Sosnowa 39.

9. Dom ze skrzydlatą Nike Jana Skotnickiego, malarza, autora wspomnień *Przystalugach i przybiurku*. Ul. Grabowa 19.

10. Szklany dom Ireny Krzywickiej, pisarki i dziennikarki, autorki książek *Wichura i trzciny*, *Wspomnienia gorszycielki*. Bywali tu m. innymi Tadeusz Boy-Żeleński, Jan Parandowski, Jerzy Andrzejewski, Ksawery Pruszyński. Ul. Sosnowa 9.

11. Stawisko, dom Anny i Jarosława Iwaszkiewiczów, obecnie muzeum ich imienia. Tu powstały najważniejsze dzieła pisarza, dzienniki i tłumaczenia Anny, a o domu rodzinnym i Podkowie pisała córka Maria i jej mąż Bogdan Wojdowski (opowiadanie *Maniuś Bany*). Bywali tu, podobnie jak w Aidzie skamandryci i Karol Szymanowski, wielu twórców (Maria Pawlikowska-Jasnorzewska i Magdalena Samozwaniec, Kamil Baczyński, Czesław Miłosz) i osobistości, jak np. królowa belgijska Elżbieta czy Artur Rubinstein. Szczególnie piękną kartę zapisało Stawisko w okresie wojny i po Powstaniu Warszawskim, udzielając schronienia licznym uchodźcom. Ul. Gołębia 1.

